

Wykorzystanie pojęć sprawności, skuteczności, efektywności i produktywności w administracji publicznej

dr Piotr Modzelewski

Zakład Strategii i Polityki Gospodarczej

Plan prezentacji

- 1) Rodzaje sprawności działania
- 2) Rodzaje skuteczności
- 3) Skuteczność vs. efektywność
- 4) Efektywność vs. produktywność
- 5) Ewolucja pojęcia efektywności

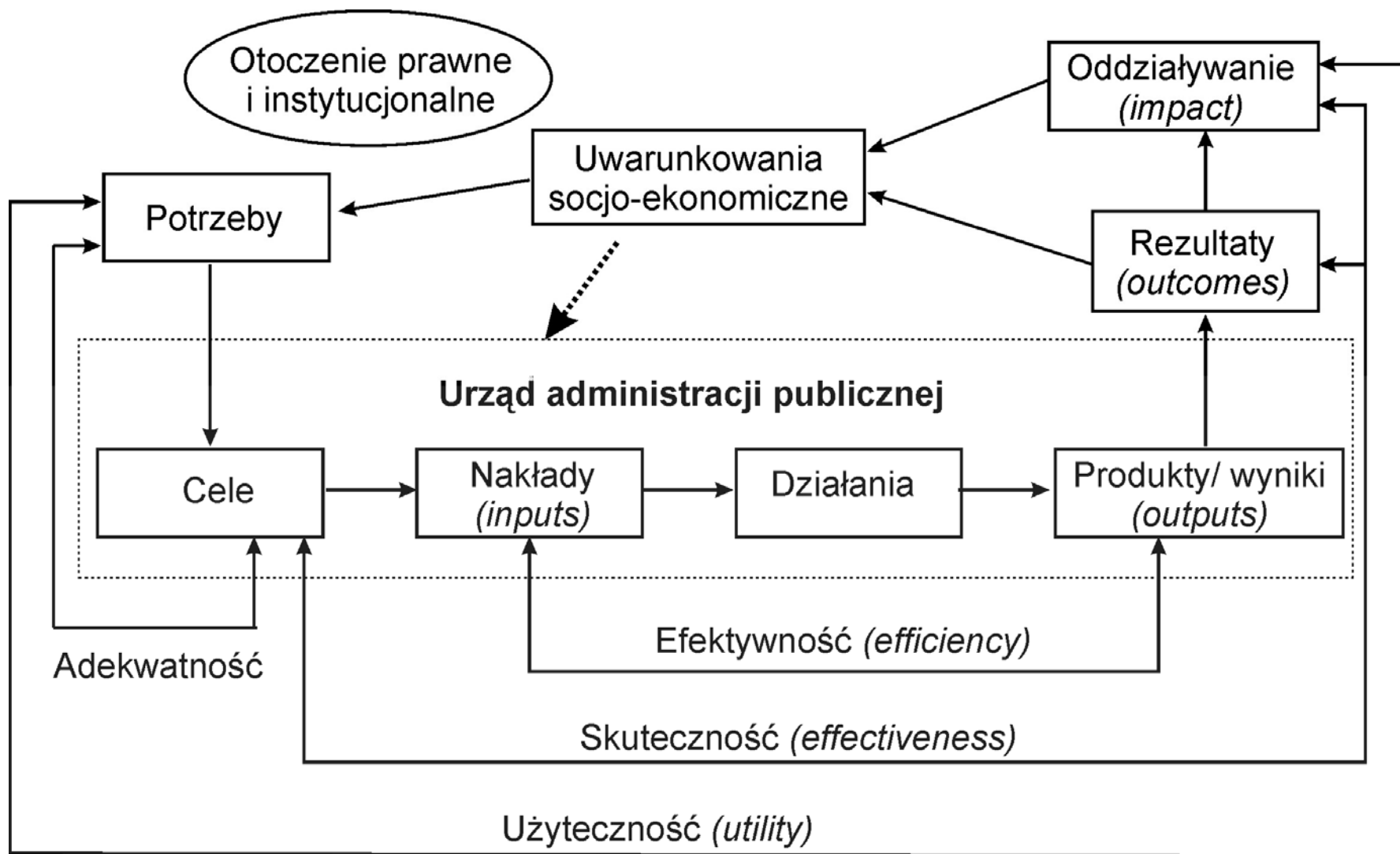

Rodzaje sprawności działania

- Sprawność w sensie syntetycznym
- Sprawność w sensie uniwersalnym
- Sprawność w sensie ogólnym

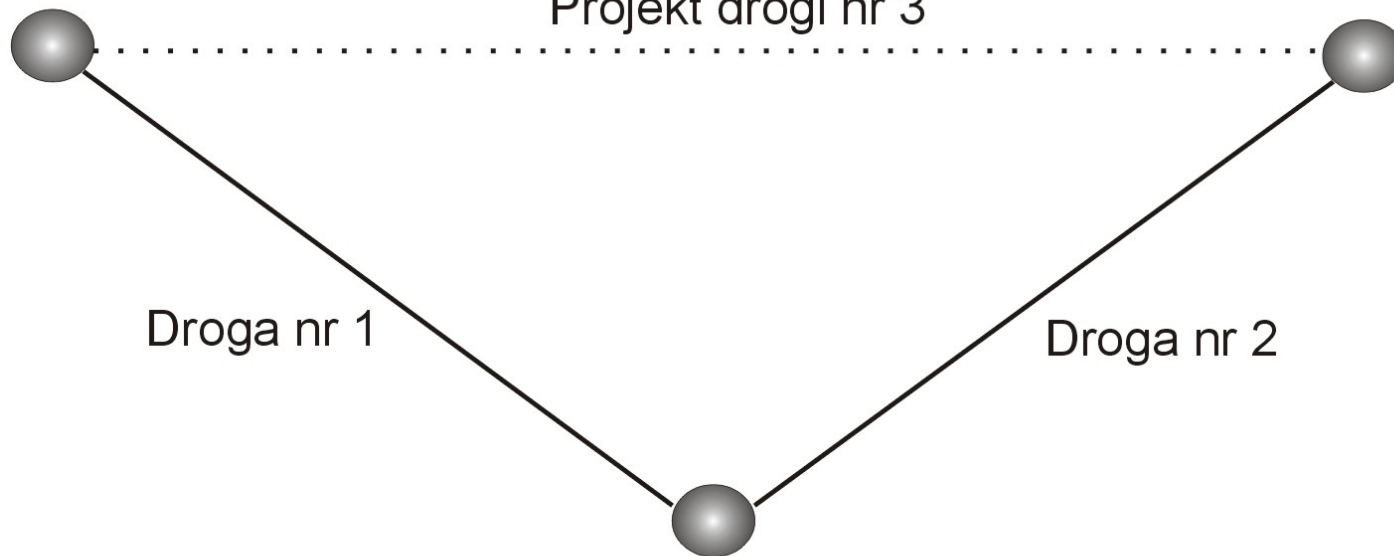
Model nakłady/ wyniki dla administracji publicznej

Przykład 1

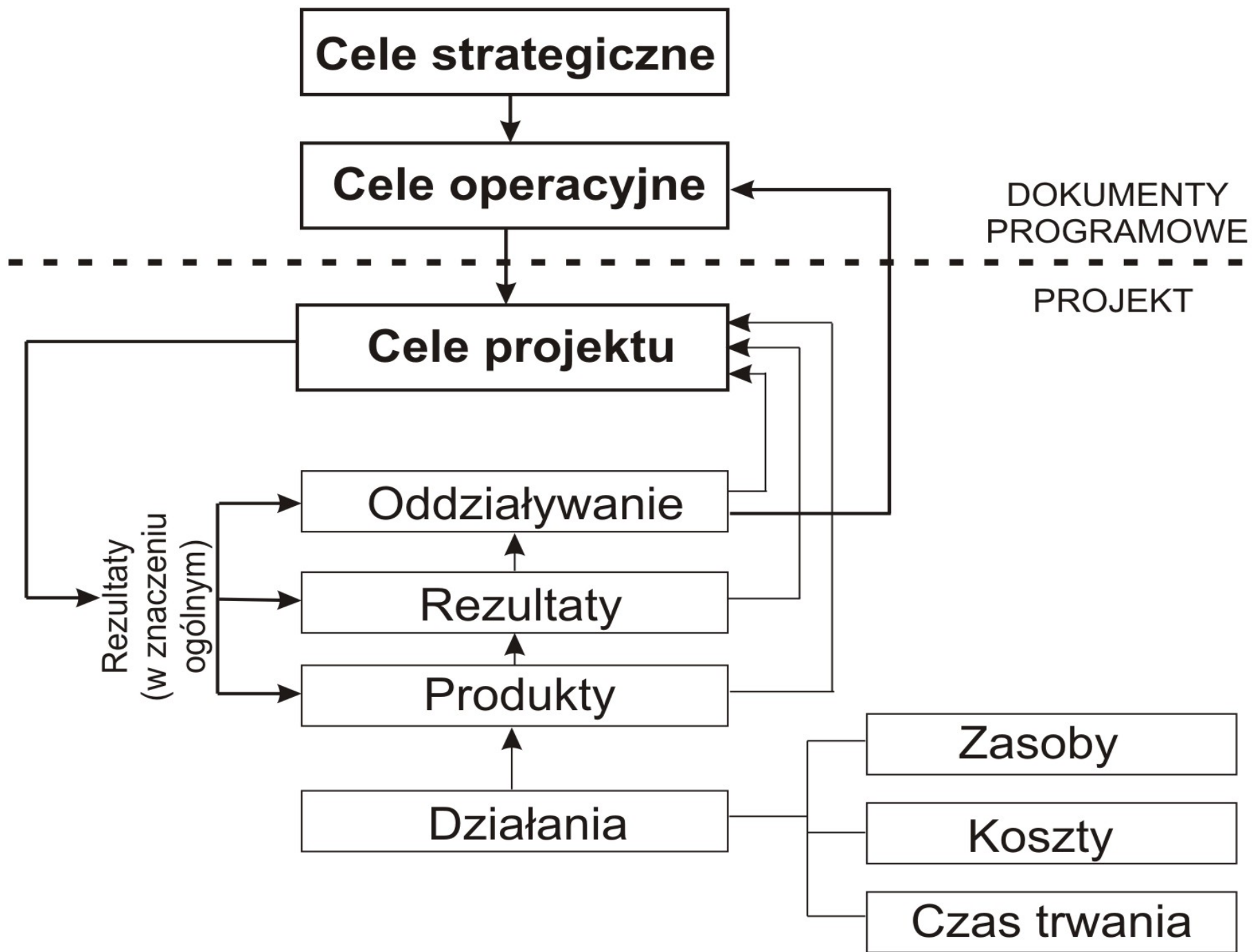
Miasto A

Miasto B

Miasto C

Rodzaje skuteczności

- Skuteczność ogólna vs. skuteczność względna
- Skuteczność zewnętrzna vs. skuteczność wewnętrzna (organizacyjna)

Efektywność vs. produktywność

- Produktywność jako wydajność
(1 nakład/1 wynik lub suma nakładów w stosunku do sumy wyników – czyli stosunek dwóch skalarów)
- Produktywność całkowita vs. produktywność cząstkowa
- Efektywność jako odległość pomiędzy ilością nakładów i wyników dla badanej jednostki, oraz ilością nakładów i wyników, które tworzą najlepszą możliwą krzywą dla danego zbioru jednostek (optymalizacja wielkości nakładów i wyników za pomocą bardziej złożonych algorytmów)

Ewolucja pojęcia efektywności

- Mikroekonomiczna analiza efektywności alokacji w sensie Pareto
- 1951 r. Koopmans i Debreu sprowadzili analizę efektywności na poziom wzajemnie oddziałujących jednostek produkcyjnych
- Koopmans wprowadził definicję efektywności, którą obecnie nazywa się efektywnością techniczną.
- W 1957 r. M.J. Farrell wprowadził innowację polegającą na zastosowaniu metod Koopmansa i Debreu do analizy efektywności indywidualnych, niezależnych jednostek produkcyjnych, dla których są osobno określone nakłady i wyniki

Ewolucja pojęcia efektywności (c.d.)

- M. J. Farrell wyróżnił oprócz efektywności technicznej, efektywność cenową (obecnie określaną mianem efektywności alokacji nakładów), (Farrell, 1957) ukazując jak możliwa jest ocena alokacji czynników produkcji, przy uwzględnieniu różnego poziomu cen tych czynników
- 1984 r. Banker, Charnes oraz Cooper pokazali, jak można dokonać analizy efektywności skali

Ewolucja pojęcia efektywności (c.d.)

- W 1966 r. H. Leibenstein zaprezentował swoją koncepcję X-efektywności, wykazując iż oprócz „tradycyjnej” z punktu widzenia ekonomistów efektywności alokacji w sensie Pareto (analiza na poziomie mikroekonomicznym), istnieje jeszcze inny, nieznany dotąd rodzaj efektywności, związany z poziomem racjonalności jednostek podejmujących decyzję, motywacją tych jednostek, interakcjami międzyludzkimi, niekompletnymi kontraktami, wewnętrzną organizacją jednostek decyzyjnych takich jak firmy
- H. Leibenstein m.in. zauważył, iż założenie teorii neoklasycznej, iż każde przedsiębiorstwo minimalizuje koszty spowodowałoby, iż nie istniałaby X-nieefektywność.

Ewolucja pojęcia efektywności (c.d.)

- W wyniku prowadzonej w literaturze światowej dyskusji odnośnie możliwych rodzajów efektywności, jak również w wyniku możliwości ich pomiaru, wykształciła się spójna koncepcja dotycząca efektywności
- W przedsiębiorstwach analiza efektywności jest możliwa zarówno w zakresie efektywności kombinacji wyników (output mix efficiency), jak i efektywności kosztowej (cost efficiency)

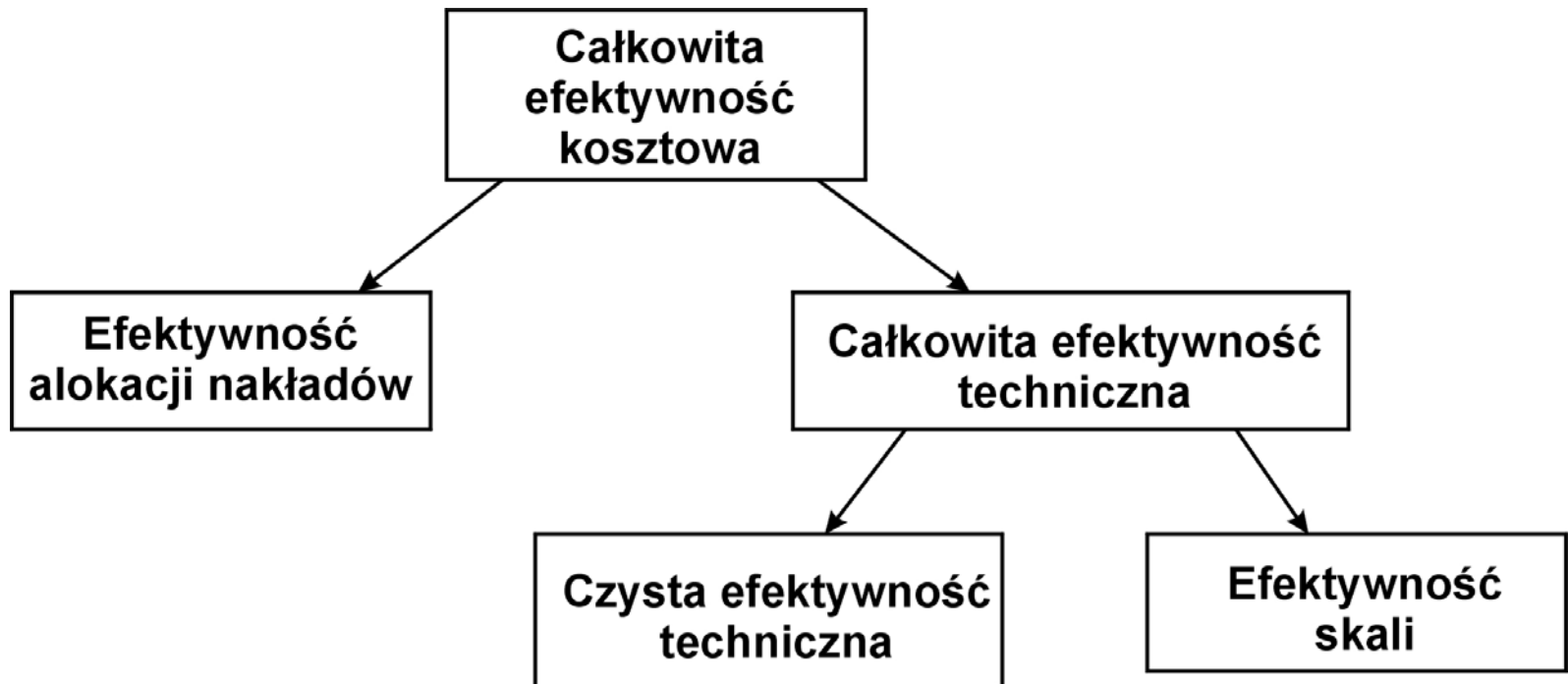

Ewolucja pojęcia efektywności (c.d.)

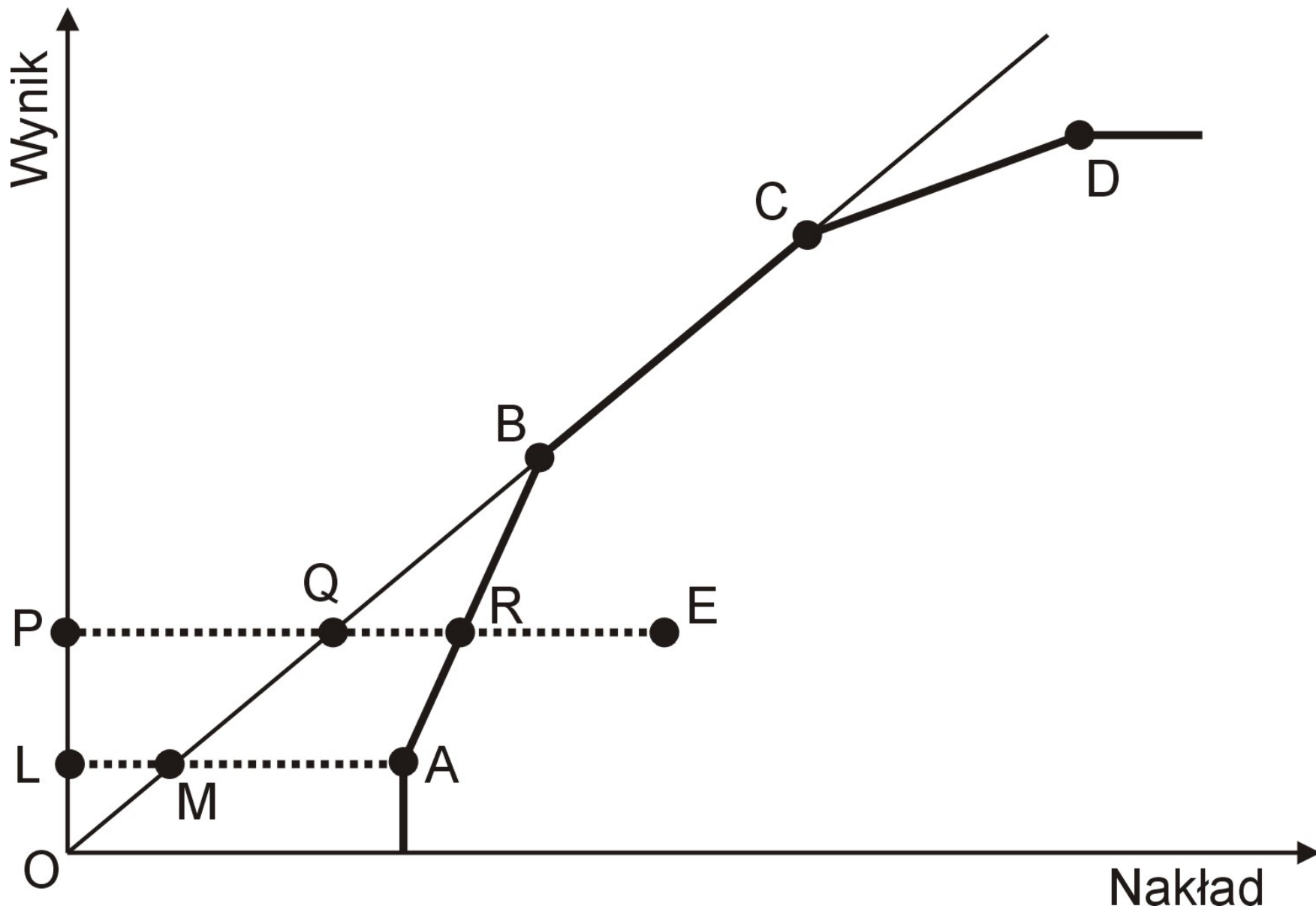
- Przykładowo analiza efektywności urzędów administracji publicznej powinna uwzględniać dekompozycję całkowitej efektywności kosztowej na całkowitą efektywność techniczną oraz efektywność alokacji nakładów, jak również pozwalać na wyabstrahowanie z całkowitej efektywności technicznej (overall technical efficiency) efektywności skali (scale efficiency) oraz czystej efektywności technicznej (pure technical efficiency).

Dekompozycja całkowitej efektywności kosztowej

Efektywność skali

Liczba spraw administracyjnych rocznie

140000,00
120000,00
100000,00
80000,00
60000,00
40000,00
20000,00
0,00

0,00 1000000,00 2000000,00 3000000,00 4000000,00

Wydatki rzeczowe przypisane usługom administracyjnym

T_CCR (x_1)

ŚRÓDMIEŚCIE

T_BCC (x_1)

TARGÓWEK

P

Q

R

E

REMBERTÓW

WESOŁA

ŻOLIBORZ

WILANÓW

URSUS

PRAGA PÓŁNOC

WŁOCHY

WAWER

BIALOLEKA

BIELANY

OCHOTA

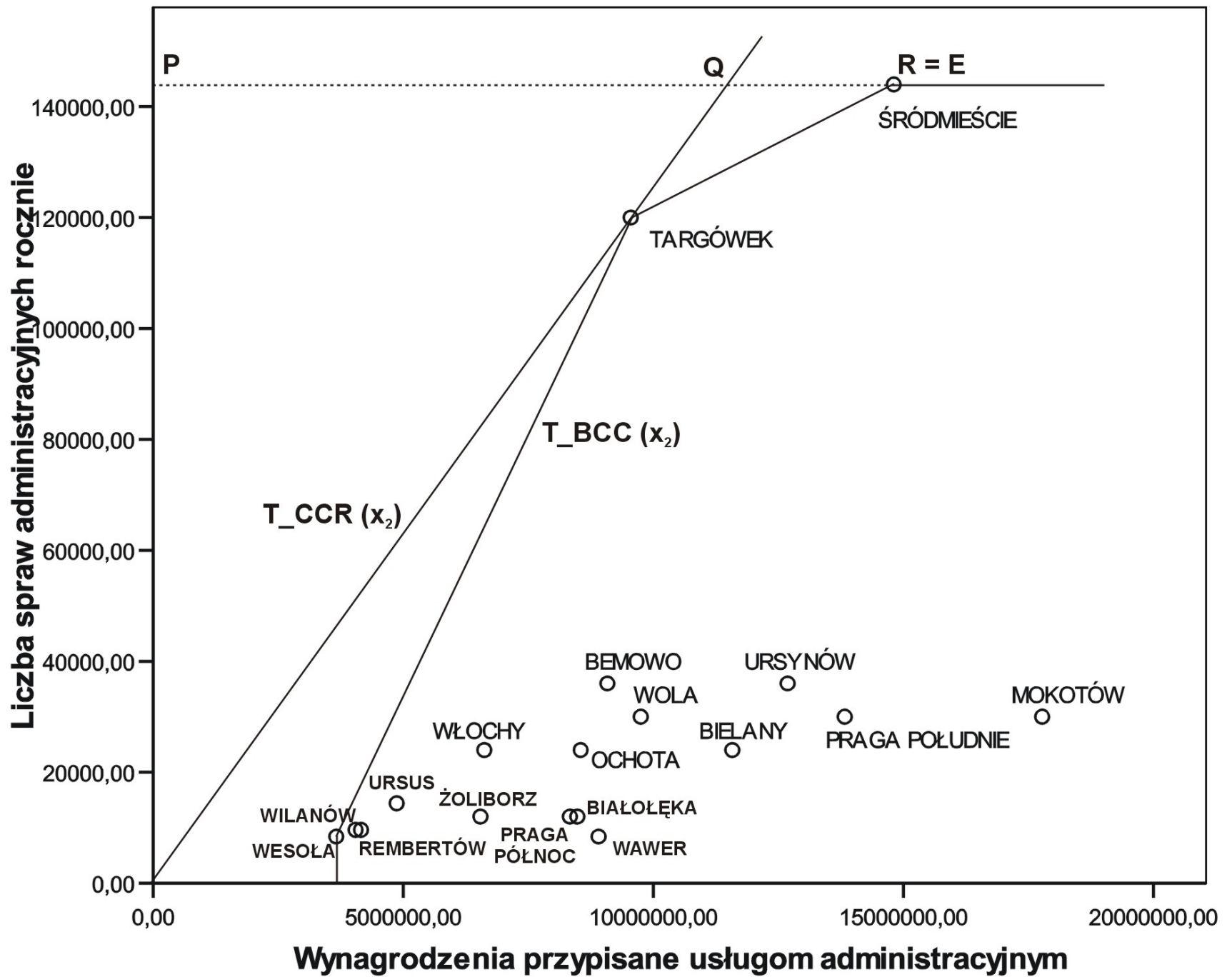
WOLA

MOKOTÓW

BEMOWO

PRAGA POŁUDNIE

URSYNÓW

Liczba decyzji administracyjnych

140000,00
120000,00
100000,00
80000,00
60000,00
40000,00
20000,00
0,00

0,00 1000000,00 2000000,00 3000000,00 4000000,00 5000000,00 6000000,00

Wydatki bieżące ogółem

$T_{CCR}(x_1)$

$T_{BCC}(x_1)$

Radom

Plock

Sochaczew

Siedlce

E

Piaseczno

Q

Legionowo

Ostrołęka

Wyszaków

Ciechanów

Pułtusk

Grójec

Grodzisk Mazowiecki

Żyrardów

Garwołń

Mława

Mińsk Mazowiecki

Żuromin

Płońsk

Sokołów Podlaski

0,00

0,00

1000000,00

2000000,00

3000000,00

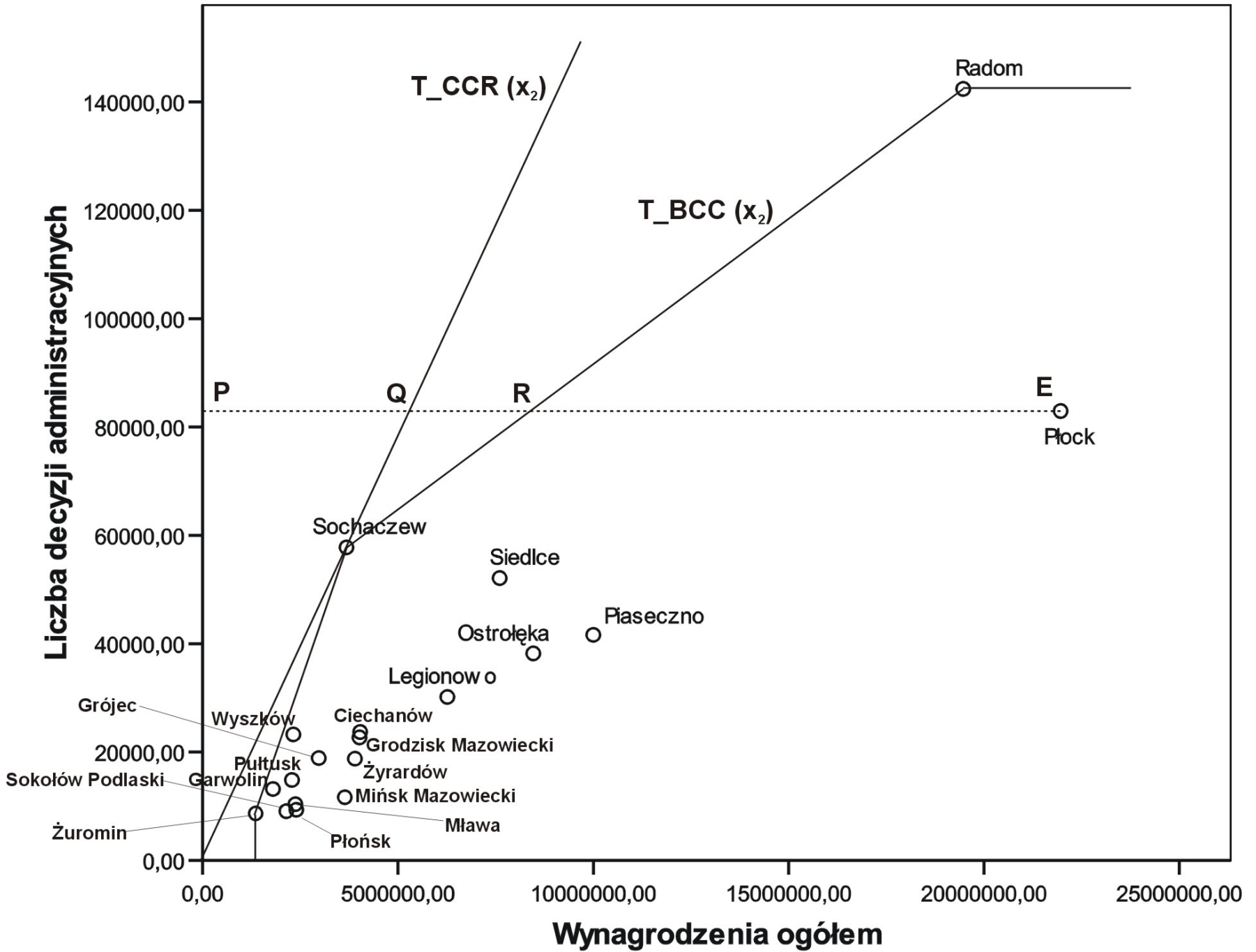
4000000,00

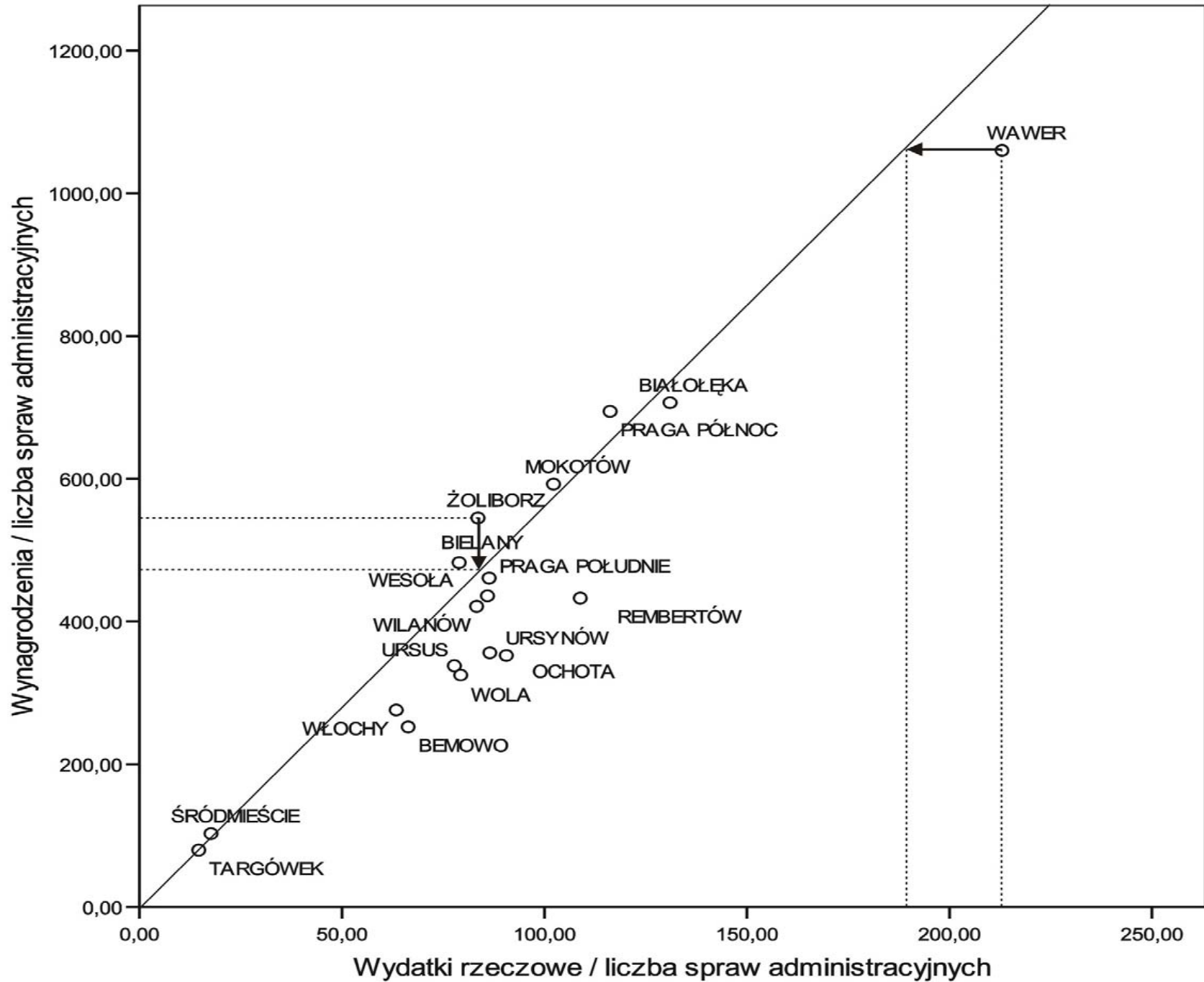
5000000,00

6000000,00

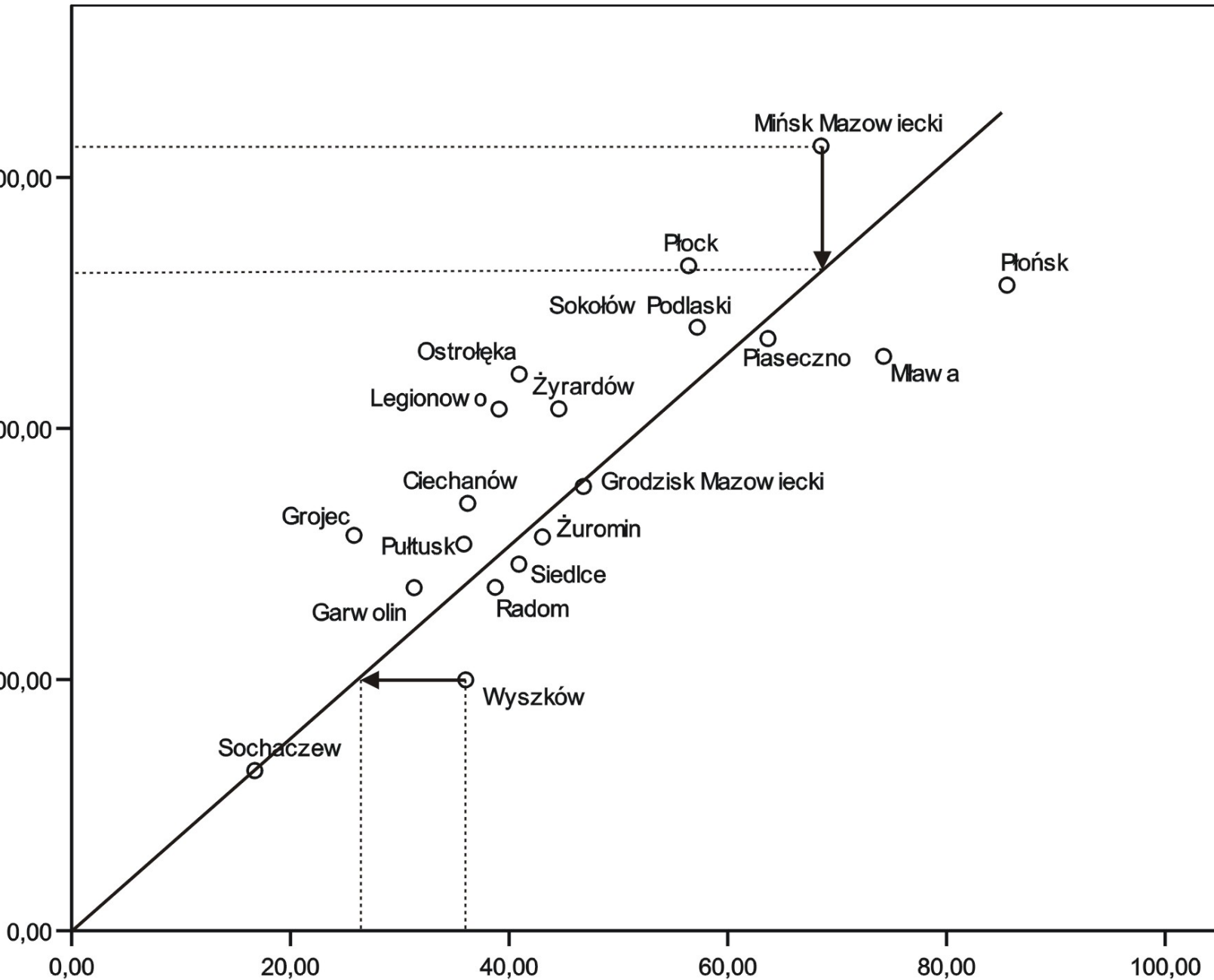
P

Wydatki bieżące ogółem

Wynagrodzenia / liczba decyzji administracyjnych

Wydatki bieżące / liczba decyzji administracyjnych

Podsumowanie

- Kryteria pomiaru
- Poziom analizy
- Interpretacja wyników badań
- Główny nurt badań nad efektywnością

Literatura

- Modzelewski P. System zarządzania jakością a skuteczność i efektywność administracji samorządowej, CeDeWu, Warszawa 2009
- Leibenstein H., Allocative Efficiency vs. “X-Efficiency”, The American Economic Review, Vol. 56, No. 3. (Jun., 1966), s. 392-415
- Zieleniewski J., Organizacja i zarządzanie, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1969
- Kudła J., Opolski K., Jakość a wzrost efektywności oddziałów bankowych, Wydawnictwa fachowe CeDeWu, Warszawa 2006
- Cooper W.W., Seiford L.M., Tone K., Data envelopment analysis. A Comprehensive Text wit Models, Applications, References and DEA-Solver Software, Kluwer 2000